

ضوابط و مقررات اشتغال به کار مجدد باز نشستگان تامین اجتماعی

مدیر کل امور فنی مستمری‌های سازمان تامین اجتماعی اعلام کرد: «اشتغال به کار مجدد باز نشستگان این سازمان منعی ندارد اما تابع ضوابط و مقررات خاصی است. این افراد در صورت تمایل می‌توانند با اطلاع دادن موضوع به شعبه مربوطه، مجدداً مشغول به کار شوند.»
منصور آتشی با بیان اینکه کار فرمایان موظف به اعلام کتبی اشتغال و پرداخت حق بیمه باز نشستگان به تامین اجتماعی هستند، اظهار داشت: «در صورت اشتغال مجدد باز نشستگان، پرداخت مستمری ماهیانه آن‌ها از تاریخ شروع به کار مجدد متوقف می‌شود.»

یکشنبه ● ۲۹ فروردین ۱۳۹۵ ● شماره چهل و نه

۰ ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲

از همان روز گاری که وزیر دارایی انگلستان صورت هزینه‌ها و دخل‌وخرج سالانه این کشور را در درون کیفی چرمی می‌گذاشت و با خود به پارلمان می‌برد تا به امروز که همه دولت‌ها، بنگاه‌های اقتصادی و مالی و حتی شرکت‌های کوچک، طرح‌ها و برنامه‌های خود را با رویکردی هزینه-درآمدی انجام می‌دهند، آنچه اهمیتش روز به‌روز بیشتر و عدول از اصول آن ناپذیرفتنی‌تر شده، داشتن برنامه مشخص برای تعادل منابع یا مصارف است. همان چیزی که امروزه از آن با عنوان «برنامه و بودجه» یاد می‌شود. محاسباتی بسیار پیچیده، منطقی و در عین حال متکی به علم محاسبات و تخصیص منابع که آمار و ارقام مندرج در آن به هزینه‌ها و مصارف هر نهاد یا تشکیلات در بازه زمانی یک‌ساله سامان می‌دهد، در واقع بودجه ابزاری است که اداره بهینه منابع محدود را ممکن می‌سازد و آینده تمام نمایی است از برنامه‌ها و فعالیت‌هایی که سرشت و سرنوشت اهداف و اولویت‌های هر نهاد و سازمانی را تعیین می‌کند. در این میان سازمان تامین اجتماعی نیز، که به عنوان سازمانی درآمد-هزینه‌ای نبی‌ی از جمعیت کشور ر تحت پوشش خدمات بیمه‌ای و درمانی خود دارد، از این قاعده مستثنا نیست و به سباق سال‌های گذشته امسال نیز بودجه‌ای را به تصویب هیئت‌مدیره خود، رسانده که با وجود داشتن تفاوت‌های ماهوی با سنوات گذشته، نکات چندی در خودمستتر دارد.

■ سهم ۱۸ هزار میلیاردی نهاد دولت از بودجه ۷۲ هزار میلیاردی

بودجه سال ۱۳۹۵ سازمان تامین اجتماعی که با توجه به برنامه ۵ساله راهبردی این سازمان تدوین شده، از حیث منابع بالغ بر ۷۲ هزار و ۵۴۲ میلیارد تومان تعیین شده که رشدی ۲۷ درصدی را نشان می‌دهد. مطابق جدول‌های بودجه‌ای امسال، عمده محل‌های تامین درآمد بودجه از طریق درآمدهای حاصل از حق بیمه، سرمایه‌گذاری‌ها و ذخایر، خسارات و جرائم، سرنانه درمان، درآمد اختصاصی واحدهای درمانی، وصولی حق بیمه از دولت، دریافت تسهیلات و سایر درآمدهاست. بیشترین هزینه‌ها نیز به تعهدات قانونی، درمان، برنامه‌ها و طرح‌های توسعه‌ای، پروژه‌های عمرانی، سرمایه‌گذاری و هزینه‌های اداری و تشکیلاتی مربوط است. همچنین بودجه امسال حاوی هفت تبصره است که یکی از آن‌ها منابع و مصارف قانون همسان سازی حقوق باز نشستگان و مستمری بگیران را هدف قرار داده و مابقی هم به برخی وظایف و تکالیف حوزه‌های بیمه‌ای، درمانی، اقتصادی، امور فرهنگی و اجتماعی، پشتیبانی و فن آوری اطلاعات و ارتباطات مربوط است. طی سال جاری در بخش کلان منابع و مصارف، درآمد حاصل از حق بیمه با ۴۴ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان بیشترین سهم درآمدی را به خود اختصاص داده، درآمد حاصل از خسارات و جرائم ۶۶۵ میلیارد تومان، درآمد سهم درمان خارج از مقررات ۹/۲۷ حدود هزار میلیارد تومان، درآمد اختصاصی واحدهای درمانی ۵۵۰ میلیارد، درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها و ذخایر ۵۵۰ میلیارد و سایر درآمدها نیز ۱۲۴ میلیارد تومان را به سید درآمدی سازمان می‌افزاید. یکی از منابع مهم پیش‌بینی شده در بودجه امسال به پرداخت‌های نهاد دولت به سازمان تامین اجتماعی بر می‌گردد و قوانین و دستورالعمل‌های خاص ۲۷گانه‌ای که هزینه‌هایی را بر دوش سازمان گذاشته‌اند، در بودجه امسال این تعهدات با رشدی ۳۳ درصدی به حدود ۱۸ هزار میلیارد تومان رسیده‌است. همچنین در این بخش ردیفی نیز به‌عنوان دریافت تسهیلات کوتاه‌مدت بانکی در نظر گرفته شده که رقم کلی آن ۲ هزار میلیارد تومان است و گفته می‌شود سازمان می‌بایست امسال ۵۰۰ میلیارد تومان از رقم کلی آن را تسویه کند.

■ کسری ۱۳۰۰ میلیارد تومانی همسان سازی

هر چند سازمان تامین اجتماعی در بودجه امسال خود، سازوکارهایی مانند ۱۰۰۰ میلیارد تومان وام قرض الحسنه و همچنین ۳۰۰ میلیارد تومان جهت خرید و احداث مسکن ویژه باز نشستگان و مستمری بگیران تخصیص داده، اما شاید بحث برانگیزترین چالش، تبصره اول ماده واحده بودجه باشد که اشار‌ای است به بند ۳۹ قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور و الزام نهاد دولت به پرداخت سالانه ۱۳۰۰ میلیارد تومان به این سازمان برای آنچه همسان سازی حقوق

معاون اقتصادی و برنامه‌ریزی سازمان تامین اجتماعی گفت: «بالغ بر ۴۵ درصد از اموال و دارایی‌های این سازمان به صورت بورسی مدیریت می‌شوند.»
نجات امینی با بیان اینکه عمده سرمایه‌های سازمان تامین اجتماعی در شرکت‌های بورسی متعلق به حوزه‌های نفت، گاز، پتروشیمی، پالایشگاهی، دارویی و معادن است، از ورود این سازمان به حوزه‌های جدید سرمایه‌گذاری در سال جاری خبر داد و مهم‌ترین رویکردهای سرمایه‌گذاری این سازمان را شناسایی کرد

کتیفو | ۰۳

خبرها و نظره‌های تأمین اجتماعی

خدمات؛ نقد، دریافتی؛ نسیه!

حکایت تعهدات ۱۸ هزار میلیاردی نهاد دولت در بودجه ۹۵ تامین اجتماعی

در بودجه سال ۱۳۹۴ از مجموع ۷۲ هزار میلیارد تومان درآمد، ۱۸ هزار میلیارد مربوط به تعهدات نهاد دولت است ■ عکس: مر ضیه پروانه

نایمده می‌شود. مطابق ردیف‌های جدول بودجه، این سازمان در هزینه و درآمد سال ۱۳۹۳ خود در این حوزه ۱۳۰۰ میلیارد تومان کسری داشته و حساب و کتاب‌های سازمان در سال ۱۳۹۴ هم همین عدد را نشان می‌دهد. با اینکه سرجمع این ارقام در ارزیابی‌هایی به کسری بودجه کلی سازمان در سال گذشته نتیجه‌ایده، این سازمان هیچ‌گونه دریافتی از نهاد دولت نداشته و امسال نیز پیش‌بینی همین رقم برای پرداخت به باز نشستگان شده‌است.

■ برنامه راهبردی، آغاز تحول در بودجه‌ریزی

بودجه امسال سازمان تامین اجتماعی علاوه بر اعداد و ارقام بودجه‌ای ویژگی دیگری هم دارد. اینکه این بودجه با برنامه‌های راهبردی و عملیاتی در حوزه‌های شش‌گانه پیوند خورده و مواردی از قبیل بازبینی و اصلاح ساختارها و فرآیندها در جهت ارتقای کمی و کیفی سطح خدمات بیمه‌ای و درمانی، استقرار رویکرد نوین سازمانی، بهبود در مدیریت مصارف و هزینه‌ها جهت نیل به تعادل و پایداری مالی و... در آن دیده می‌شود. هر چند بودجه مصوب امسال هم به همان روال سابق تدوین و در نهایت به تصویب رسیده، اما مهر و نشان برنامه‌ریزی راهبردی و عملیاتی در این بودجه به چشم می‌خورد. کارشناسان معتقدند این بودجه می‌تواند به عنوان دستاوردی نو در کارنامه خدمات این سازمان ثبت شود و در آینده نیز تحولات مثبتی را برای این سازمان رقم بزنند.
ناگفته‌نماند که پس از قریب به یک‌دهه که از لزوم تدوین برنامه‌های راهبردی و ارتباط میان بودجه‌ریزی و این برنامه‌ها در این سازمان صحبت به میان آمده بود، تقریباً از سال ۱۳۹۲ بود که گام‌های بلندی برای عملی شدن برنامه راهبردی و ارتباط آن با بودجه در سازمان برداشته شدو به‌طور خاص ردیف‌های دوگانه (برنامه‌های عملیاتی و طرح‌های توسعه‌ای بخش بیمه‌ای و درمان) در بودجه سالانه گنجانده شد و امسال نیز اعتباری بالغ بر ۱۲۰۰ میلیارد تومان به این حوزه تخصیص داده شده‌است. در همین رابطه معاون دفتر برنامه‌ریزی اقتصادی و اجتماعی سازمان تامین اجتماعی معتقد است تا تدوین حقیقی برنامه راهبردی هنوز

پیش‌بینی

در بودجه امسال سازمان تامین اجتماعی که اولین بودجه با توجه به برنامه راهبردی است، یکی از منابع مهم پیش‌بینی شده در بودجه به پرداخت‌های نهاد دولت بر می‌گردد و قوانین و دستورالعمل‌های خاص ۲۷گانه‌ای که هزینه‌هایی را بر دوش سازمان گذاشته‌اند، در بودجه امسال این تعهدات با رشدی ۳۳ درصدی به حدود ۱۸ هزار میلیارد تومان رسیده‌است.

راه‌زبادی ماندو و تجلی واقعی این امر در بودجه منوط به انجام کارهای دیگر از اقدامات است. دکتر محسن ریاضی با بیان اینکه گنجاندن برنامه‌ها در بودجه و اختصاص ردیفی برای هزینه‌های آن قدم بسیار بزرگی است، فراهم شدن زیرساخت‌های لازم، پویایی سازمانی، توسعه یافتگی واز همه مهم‌تر داشتن داده‌های آماری در بخش‌های بیمه‌ای، درمانی، سرمایه‌گذاری و پشتیبانی را از جمله پیش‌نیازهای تدوین برنامه‌های راهبردی و بودجه‌ریزی متناسب عنوان می‌کند.

■ چشم‌انداز بودجه و تعهدات نهاد دولت

هر چند این برنامه‌ها هدفی جز افزایش منابع و صرفه‌جویی در هزینه‌ها ندارند و در صورت تدوین درست و اصولی این پتانسیل را دارند که با شناسایی اثرات هزینه و درآمدی، در بودجه سالیانه هم منعکس شوند، اما سوال این است که در ادامه چه خواهد شدو چه موانعی می‌تواند حرکت سازمان به سمت تدوین و عملیاتی کردن برنامه‌های راهبردی و به تبع آن انعکاش در بودجه سالیانه را کند و یا در آن تاخیر ایجاد کند؟ در این رابطه می‌توان استدلال خود را بر پایه مطالبات این سازمان از نهاد دولت بنیان نهاد. مسئله‌ای که دکتر ریاضی آن را به نوع دیگری با آئینو در میان می‌گذارد. وی با بیان اینکه روند منابع و مصارف نشان می‌دهد که حق بیمه‌های دریافتی از بیمه‌شدگان تکافوی هزینه‌های سازمان را نمی‌دهد و نیاز به نقدینگی در این سازمان به‌شدت احساس می‌شود، بودجه‌ریزی فعلی را ناظر بر شرح وظایف و تعهدات معمول ولی در عین حال حیاتی این سازمان در قبال ذی‌نفعان خود می‌داند و افزایش سهم تعهدات دولت در بودجه و اخذ تسهیلات از نظام بانکی را دو مثال بارز از نیاز به نقدینگی عنوان می‌کند و از کم‌احتمال بودن وفای نهاد دولت به تعهدات خود می‌گوید: «در شرایط فعلی نهاد دولت از نظر منابع در دسترس در مضیقه است و بر همین اساس به‌سختی می‌توان تصور کرد که بتواند در کوتاه‌مدت ۱۸ هزار میلیارد تومان تعهد خود را به سازمان تامین اجتماعی پرداخت کند.»
به‌طور معمول تعهدات نهاد دولت در قالب ردیف‌های بودجه‌ای سالیانه کشور گنجانده می‌شود

و همه‌ساله هم عدد دقیق آن در بودجه درج می‌شود که این رقم امسال تنها ۳۲۱ میلیارد تومان به‌صورت نقدی است که اگر شیوه‌های پرداخت غیر نقدی و یا تهاتر و واگذاری‌ها را هم به این رقم اضافه کنیم، نتیجه هیچ تناسبی با رقم مصوب در بودجه نخواهد داشت. بنا به آمارهای منتشر شده از سوی سازمان تامین اجتماعی، در سال ۱۳۹۴ از مجموع ۱۳ هزار میلیارد تومان تعهد نهاد دولت به تامین اجتماعی، تنها ۹ هزار میلیارد تومان آن تامین اعتبار شده و مابیه التفاوت آن به حساب بدهی‌اش گذاشته شده‌است. دکتر ریاضی ناچیز بودن پرداختی‌های نهاد دولت را عاملی می‌داند که سازمان را ناچار به جبران کسری‌های خود از محل‌های دیگر می‌کند که دریافت تسهیلات بانکی و تزریق منابع بخش سرمایه‌گذاری از جمله آن‌ها است. وی ضمن تأکید بر این نکته که سود حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها ممکن است تکافوی نیاز به منابع مالی را نکند و یا موجب افزایش فشار بر بخش‌های سرمایه‌گذاری شود، این فشار و تأثیرات آن بر عملکرد بخش سرمایه‌گذاری در سنوات آینده را خطرناک می‌داند و تصریح می‌کند: «۸۰ درصد درآمدهای حاصل از فعالیت اقتصادی در هر بنگاهی باید در همان بنگاه سرمایه‌گذاری شودو اگر خروج سرمایه از این بخش و تزریق آن در بخش‌های دیگر بیش از ظرفیت معمول بنگاه باشد به‌طور طبیعی در آینده عملکرد آن در خطر قرار می‌گیرد و حتی این امکان نیز وجود دارد که این تزریق منابع هم پاسخگوی نیاز شدید سازمان به نقدینگی نباشد.»

■ خوش‌بینی توام با واقعیت

به هر روی به نظر می‌رسد بودجه امسال که با نگاهی به برنامه‌های راهبردی تدوین و به تصویب رسیده، خشت دیگری است بر بنایی که مدیریت این سازمان طی سه‌سال گذشته با تلاش‌ها و تعامل‌های حداکثری با نیروهای بیرونی و دیگر ارکان در پی ساخت آن بوده است. این بودجه نکات قابل ملاحظه‌ای در خود دارد، مانند پیش‌بینی اعتباراتی برای ساخت مسکن اجتماعی کارگران، راهبردهایی برای افزایش رفاه و آسایش باز نشستگان و مستمری بگیران، توسعه ارائه خدمات درمانی و ساخت مراکز بیمارستانی، افزایش سرمایه‌گذاری و... بنا بر این دست کم از حیث برخی جهت‌گیری‌های سال‌ها بهتر را نوید می‌دهد، اما کتمان این بیم که پرداخت نشدن تعهدات دولت ممکن است مشکلاتی را متوجه این سازمان و تعهداتش نسبت به ذی‌نفعان کند نیز به همان میزان دشوار است. به‌خصوص اینکه اگر بیش از ۱۱۰ هزار میلیارد مطالبات انباشته‌شده این سازمان طی چنددهه گذشته را به همه این‌ها اضافه کنیم، در آن صورت وضعیت بفرغ‌تر نخواهد بود.

از حداقل دستمزد تا واقعیت‌ها

شورای عالی کار در زمستان سال ۱۳۹۴ مطابق سال‌های پیش، بعد از برگزاری جلسات بحث و مذاکره حداقل دستمزد سال ۱۳۹۵ را تعیین و ابلاغ کرد. مسئولان ذی‌ربط با اعلام این خبر اشاره‌ای به حداقل هزینه معیشت کارگری نکردند، ولی تأکید کردند که برای اولین بار در تاریخ تعیین دستمزد، افزایش منظور شده بیش از نرخ تورم بوده‌است. در این زمینه اشاره به چند نکته ضروری به‌نظر می‌رسد: منظور از تعیین حداقل دستمزد در یک شورای سه‌جانبه و در سطح ملی و به‌عنوان وظیفه دولت در قبال ملت، به لحاظ عرفی، رقمی است که یک خانواده کارگری چهار نفره متناسب با سبد هزینه معین شده، امکان تامین نیازمندی‌های حداقلی خود را با آن داشته باشد. حداقل دستمزد رقمی است که بتواند شخصیت کارگر را به‌عنوان سرپرست حفظ کند. حداقل دستمزد می‌بایست معادل حداقل معیشت باشد. دولت‌ها معمولاً مایل به ورود به موضوع حداقل معیشت و تعیین خط فقر نیستند، زیرا به‌نظر می‌رسد اعلام رسمی خط فقر واقعی، مستندات مربوط به مطالبات جامعه را تقویت خواهد کرد. نرخ تورم اعلامی از مراجع رسمی تغییر نرخ صدها قلم کالا را شامل می‌شود که بسیاری از آن اقلام تأثیری در سفره خانوار کارگری و یا کارمندی ندارد. در محاسبات انجام‌شده برای حداقل معیشت خانواده کارگری ۴ نفره، ارقام ۱۶ میلیون ریال تا ۳۰ میلیون ریال ارائه شده‌است که هر رقمی در این میانه تناسبی با رقم اعلامی به‌عنوان حداقل دستمزد سال ۹۵ ندارد. در مباحث روز، بعضی کارشناسان در ارتباط با دستمزد به مفاهیمی اشاره می‌کنند که نشانگر عدم درک دقیق آنان از مقوله حداقل دستمزد است. سبد هزینه خانوار کارگری بر اساس معیارهای حداقلی تنظیم شده‌است، بدین معنی که امکان برخورداری از حداقل پروتئین مورد نیاز یک خانوار کارگری ۴ نفره (حدود ۱۱ هزار کالری) گرفته تا سرپناهی برای زندگی و حداقل پوشاک و هزینه دارو و درمان، امکان تحصیل و... فراهم شود. منابع ملی و مالیات دریافتی در اختیار دولت است تا در راستای وظیفه رسمی و قانونی خود شرایط زندگی حداقلی شرافتمندان را برای مردم ایران مهیا سازد. اشاره برخی کارشناسان به تلاش بیشتر برای زندگی بهتر از نقطه صفر قطعاً آدرس به ناکجاآباد است، زیرا هر گونه تلاش برای زندگی بهتر از تأمین حداقل‌ها امکان‌پذیر است. در زندگی اجتماعی، آرامش جامعه منوط به تامین حداقل‌های مورد نیاز آحاد جامعه است و در صورت بی‌توجهی و یا خدای ناکرده انکار نیاز بخش بزرگی از جامعه، آرامش جامعه متزلزل خواهد شد، حرمت‌ها شکسته خواهد شدو بروز این‌و شواخص، امنیت جامعه را با مشکلات جدی مواجه خواهد کرد. در جامعه امروز، ضوابط تعریف‌شده قاعده‌ای را مشخص ساخته‌است که بر اساس آن مز‌بگیران باید بتوانند از محصول دسترنج خود و سطح حداقل معیشت ارتزاق کنند. مزد واقعی و یا تامین حداقل معیشت به‌عنوان حق ملت بر گردن دولت و یا وظیفه دولت در قبال ملت است. رقم حداقل معیشت از جمع جبری هزینه‌های حداقلی یک خانوار کارگری ۴ نفره متناسب با سبد هزینه‌ای است که سالیان درازی در اکثر کشورهای جهان و از جمله در ایران معیار تشخیص است. خسارات فراوانی از این بی‌توجهی به کشور وارد شده‌است. مقاومت در مقابل پرداخت مزد واقعی به کارگران، توجهیات غیرقابل قبولی دارد که یکی از آن‌ها افزایش نرخ تورم می‌دانند. در صورتی که دستمزد کارگران اثر ناچیزی در افزایش قیمت تمام‌شده کالا یا خدمت ارائه‌شده دارد، به صورت میانگین در سطح کشور و در بخش تولید، دستمزد در قیمت تمام‌شده بین ۱۴ تا ۱۷ درصد برآورد شده‌است. کدام منطق می‌تواند پرداخت دستمزد واقعی را عامل افزایش قیمت تمام‌شده و باعث تشدید نرخ تورم تعریف کند؟ پرداخت مزد واقعی قویا می‌تواند در افزایش بازدهی، کاهش ضایعات، حفظ و نگهداری ماشین‌آلات خط تولید، افزایش بهره‌وری و دلبستگی به کار، کاهش حوادث ناشی از کار و... موثر باشد. در این میان آنچه متأسفانه مورد غفلت قرار می‌گیرد نقش سوءمدیریت‌ها، کار بدون برنامه، اهداف نامشخص، مسئولیت‌های تعریف‌نشده، ناگهی در تامین مواد اولیه مناسب، عدم تبحر در تولید مرغوب، ناتوانی در کشف بازار فروش داخلی و خارجی و عوامل مهم دیگر است که در قیمت تمام‌شده موثرند. اگر بخش خصوصی به‌صورت واقعی شکل بگیرد و دولت از بنگهداری دست بکشدو موضوع رقابت در تولید کالا و عرضه خدمات نهادینه شود، تمام مقاصد گمشده به‌مسرور و بی‌درپی رخ می‌نمایندو از یک دولت بسیار بزرگ و غیرمتمرکز به نوع چابک و فعال آن خواهیم رسید. در این صورت تشکلهای کارگری و کارفرمایی به معنی واقعی شکل می‌گیرند و نمایندگان واقعی آنان مجامع سه‌جانبه حضور فعال، واقعی و منطقی خواهند داشت و قطعاً تصمیمات منطقی‌تر و تأثیرگذارتری حاصل آن خواهد بود.

فقال کارگری